Eduskunta
Tarkastusvaliokunta

14.2.2018

Maahanmuuttajien asumisen ongelmat ja kehittämishaasteet

Kuulemistilaisuus keskiviikkona 14.2.2018 kello 11.30

Ulkomaalaistaustaisten henkilöiden määrä on tällä hetkellä 14,9 prosenttia Helsingissä, Espoossa 15,3 % ja Vantaalla 17,0 %. Valtaosa pääkaupunkiseudun väestönkasvusta (noin kolme neljäsosa) tulee ja on tullut ulkomaalaistaustaisten määrän ja osuuden kasvusta. Väestöennusteen mukaan trendi on säilymässä samankaltaisena. Tällä hetkellä Helsinkiin muutetaan erityisesti muualta Suomesta ja toisaalta Helsingistä ulkomaalaistaustaisia muuttaa voimakkaasti esimerkiksi Vantaalle ja Espooseen.

Kilpailukyvyn ja huoltosuhteen ylläpitämiseksi Helsinki tarvitsee osaavaa työikäistä työvoimaa muualta. Ilman muuttajia Helsingin työikäisten määrä laskee.

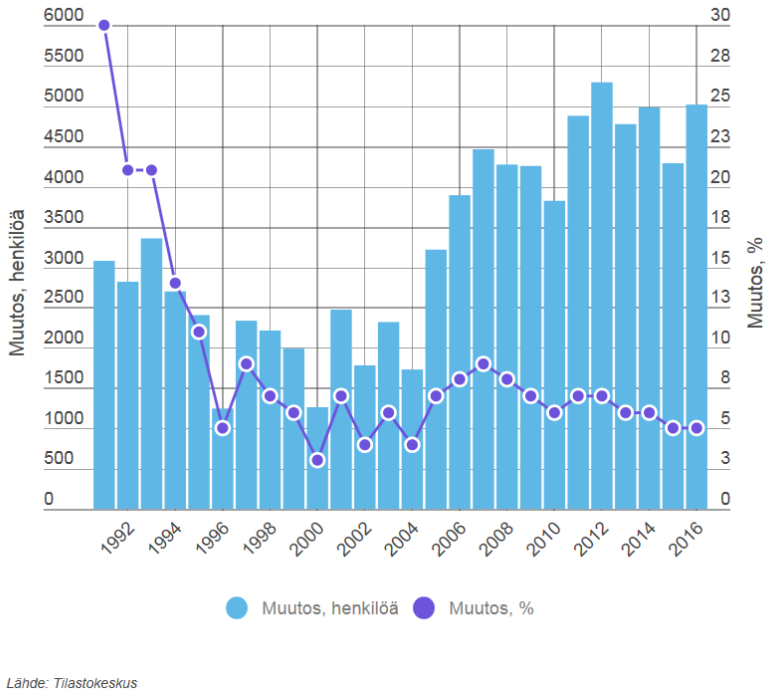

Lähde: Tilastokeskus

Kuva 1. Ulkomaalaistaustaisten määrän muutos Helsingissä vuosittain.

14.2.2018

Suomeen muuttamisen syyt vaihtelevat ja parhaiten suomalaiseen yhteiskuntaan integroituvat perhesyiden perusteella muuttavat. Myös opiskelun ja työn perässä muuttavien tilanne on hyvä, mutta pakolaistaustaisten tilanne on kaikkein hankalin. heidän osalta integroituminen edellyttää kaupungilta enemmän toimia kuin muiden ryhmien osalta.

Ulkomaalaistaustaisten yleisimmät taustamaat ovat Venäjä, Viro ja Somalia.

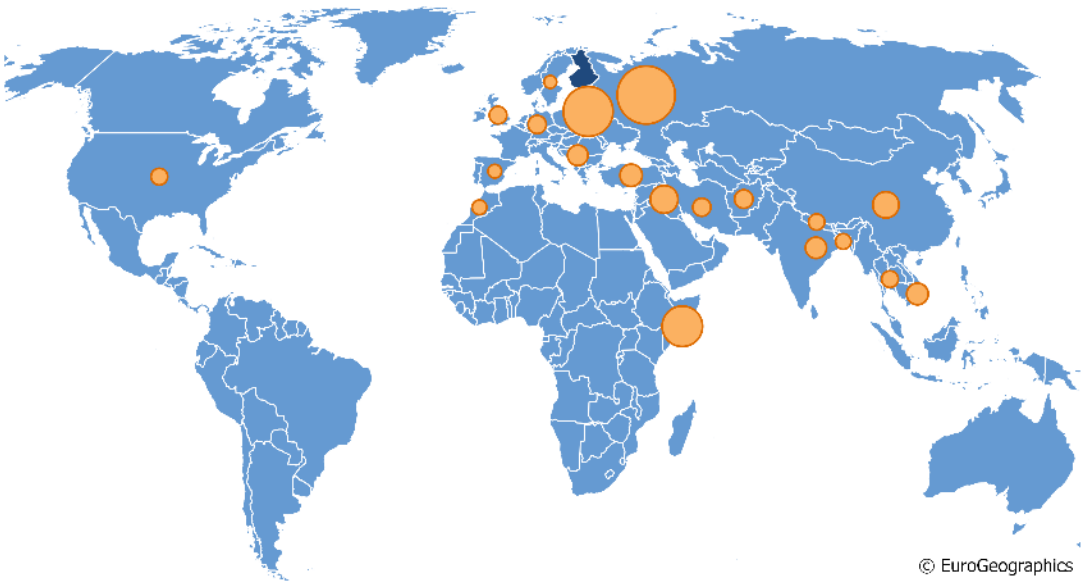

Kuva 2. Ulkomaalaistaustaisten taustamaat.

Työmarkkinoilla ulkomaalaistaustaisten tilanne on suomalaisia heikompi ja heidän työllisyysasteensa on kantaväestöä korkeampi. Maassaoloaika vaikuttaa kuitenkin myönteisesti työllistymiseen.

14.2.2018

Ulkomaalaistaustainen väestö on keskittynyt itäisin kaupunginosiin alueella sijaitsevan vuokra-asuntokannan vuoksi.

Ulkomaalaistaustaisten osuus alueen koko väestöstä osa-alueittain Helsingissä 1.1.2017

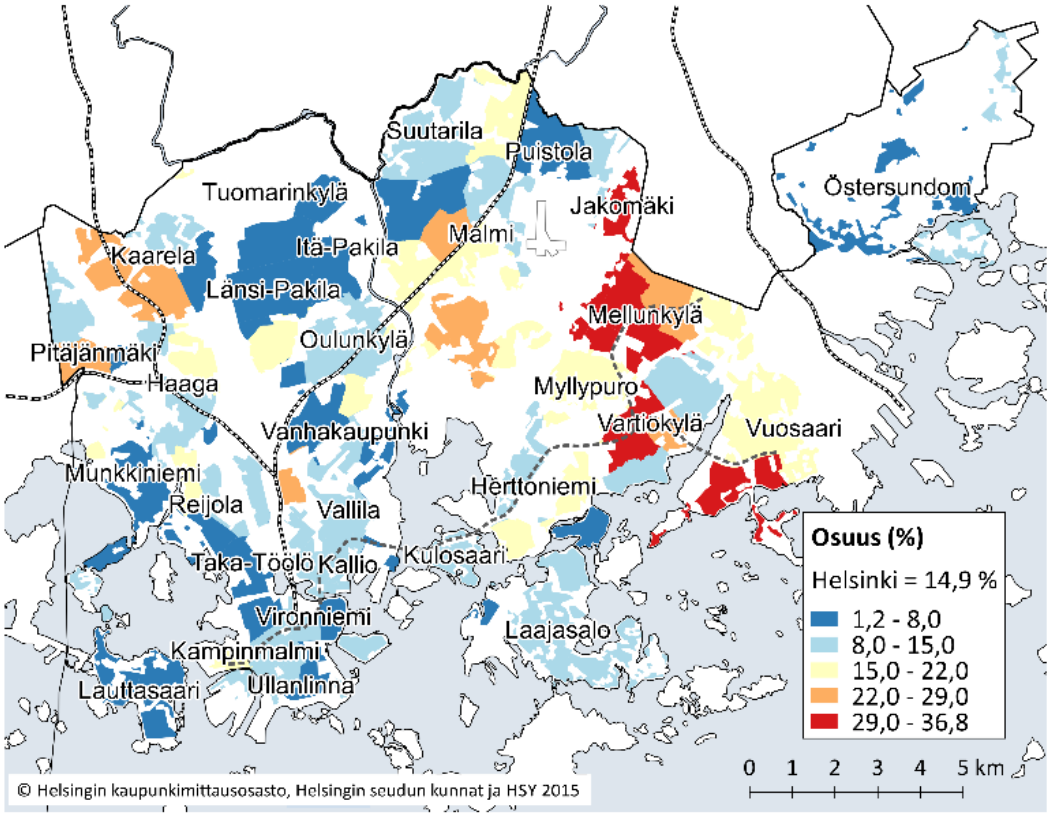

Kartasta on poistettu alueet, joissa asukkaita on 100 tai vähemmän.

Asuntomarkkinoilla ulkomaalaistaustaiset asuvat kesimääräistä useammin vuokra-asunnoissa kuin helsinkiläiset kotitaloudet. Toisaalta kun huomioidaan ulkomaalaistaustaisen väestön keski-ikä, on tilanne lähempänä saman ikäisen väestön asumismuotoa. Suomalaiseen yhteiskuntaan integroituminen tapahtuu vähitellen ja tosiaan 15 vuoden Suomessa asumisen jälkeen peräti 30 prosenttia asuu omistusasunnossa.

14.2.2018

Ulkomailla syntyneiden ulkomaalaistaustaisten asunnon hallintamuoto maassaoloajan mukaan Helsingissä 31.12.2014

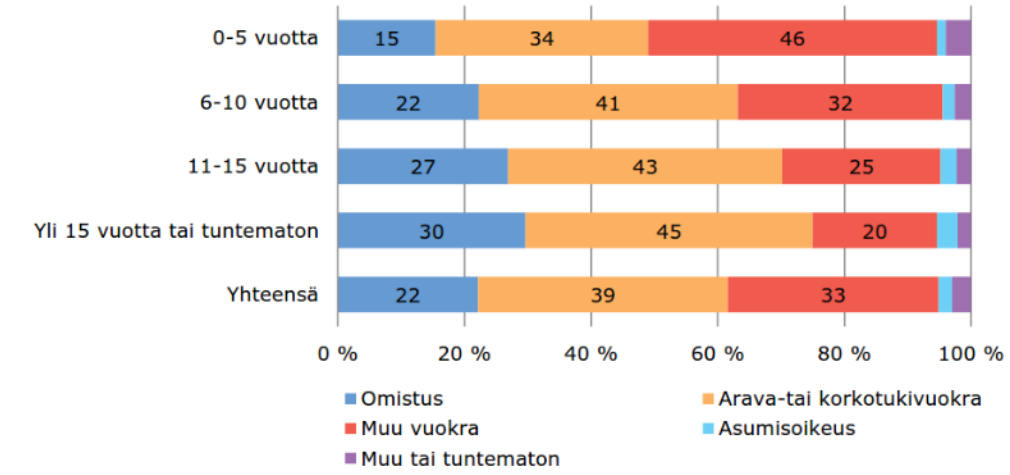

Lähde: Tilastokeskus

Haasteellisin tilanne on paperittomina Suomeen jääneillä, kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneilla henkilöillä. Heidän asumisensa on tuttavien ja sukulaisten varassa. Suomessa ei käytännössä voi asua virallisesti vuokrasopimusperusteisesti ilman virallista oleskelulupaa henkilöllisyystodistusta ja pankkitiliä. Pienituloisimman ja muutoinkin heikoimmassa asemassa olevan väestöryhmän asuminen on pääsääntöisesti järjestynyt ara-vuokrakannan sisällä, mutta asukasvalintakriteerienkään perusteella tätä ryhmää ei voida valita ara-kantaan asukkaiksi.

Helsingin kaupunkistrategian *Maailman toimivin kaupunki 2017-2021* mukaan kaupunki panostaa erityisesti toisen polven maahanmuuttajien koulutuksen, työllistymiseen sekä osallisuuden edistämiseen. Strategian mukaan kaupunki pyrkii lisäämään työperäistä maahanmuuttoa ja sen osuuden kasvua kokonaismaahanmuutosta. Valtuustokauden aikana laaditaan maahanmuuttajien osaamistason kohottamiseksi maahanmuuttajien kasvatuksen ja koulutuksen kehittämissuunnitelma, joka ulottuu varhaiskasvatuksesta aikuiskoulutukseen. Edellisellä valtuustokaudella käynnistetyn osaamiskeskuksen toimintamallia kehitetään edelleen ja turvapaikan saaneille pyritään luomaan nopea polku suomen kielen koulutukseen.

Tarkemmat asuntopoliittiset tavoitteet on määritelty *Kotikaupunkina Helsinki* –ohjelmassa. Ohjelman mukaan maahanmuuttajien asuminen pyritään järjestämään kuten kantaväestönkin asuminen ja siten pyritään tukemaan suomalaiseen yhteiskuntaan integroitumista. Helsingin pitkällinen tavoite on ollut asumisen hallintamuotojen sekoittaminen, jolla on turvattu tasapainoinen kaupunkirakenne ja mahdollistettu tuloihin ja varallisuuteen riippumatta kotitalouksien valinnan mahdollisuudet erilaisten asuinalueiden välillä. Täydennysrakentamismahdollisuuksien osalta tasapainottamista pyritään edelleen edistämään ja huolehtimaan vuokratalovaltaisten alueiden vahvistamista välimuodon sekä vapaarahoitteisen omistustuotannon osalta sekä rakentamaan vuokra-asuntoja omistusasuntoalueille.